

У професійному етикеті психолога взагалі протипоказані – жорсткість, вказівки, будь-які форми примусу, іронія і зневажливий тон. Етикет психолога наказує йому охайність і шанобливе ставлення до колег і клієнтів, точність тимчасових рамок – повага часу інших людей, вміння не спізнюватися, не затримувати, не відволікати, не відмовляти в проханнях, особливо що стосуються благополуччя клієнтів, їх безпеки. Особливе звернення з клієнтами, вимагає не стільки дотримання етикетних норм, скільки такту і емпатії: питання звернення на «ти» чи «Ви», вирішується психологом у властивій особисто йому манері, стилі відносин з людьми – тоді це справляє природне враження. «Ти» може бути і грубим, і батьківським, «Ви» – і відчуженим, і поважним. Потрібно тільки сказати, що чим важче було життя клієнта в минулому, тим болючіше він сприймає фамільярну форму звернення, тим більше він потребує в зверненні на «Ви» [5].

На сучасному етапі становлення такої галузі практичної психології як психологічна допомога суспільству відбувається бум у формуванні особистісного стилю діяльності. Ефективність надання психологічної допомоги залежить від конструктивного особистісного стилю діяльності, який, у свою чергу, формується на основі розвитку особистісних та професійних рис майбутнього психолога-практика. Особистісний стиль діяльності психолога можна вважати успішним щодо надання психологічної допомоги особистості, якщо психолог як особистість володіє: мотивацією досягнення успіху; позитивним уявленням про образ «Я»; когнітивною позицією по відношенню до успіху (неуспіху) [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості / О.Ф. Бондаренко. – Харків: Фоліо, 1996. – 237с.
2. Бороздина Г.В. Психология делового общения / Г.В. Бороздина. – М., 2000.
3. Букреев В.И. Этика права / В.И. Букреев, И.Н. Римская. – С.16.
4. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник / Т.А. Колтунович. – Чернівці: ЧНУ, 2007. – 232с.
5. Протанская Е.С. Профессиональная этика психолога / Е.С. Протанская, С.В. Семенова, О.В. Ходаковская. – М. : Издательство Юрайт, 2016. – 233с.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Колупаєва Т.Є., кан.пед.наук, професор РДГУ,
Рівненський державний гуманітарний університет, м.Рівне, Україна

Входження України в Європейський Союз передбачає поступове впровадження європейських норм і освітніх стандартів у зміст вищої освіти, інтеграцію національної системи вищої освіти в Європейський освітній простір підготовки професійно-компетентних фахівців. Професійна компетентність

формується у процесі підготовки у вищому навчальному закладі, який спрямовується на набуття майбутнім фахівцем знань, умінь, позитивних ставлень, мінімального досвіду професійної діяльності й поведінкових моделей особистості у професійному середовищі.

Аналіз психолого-педагогічних джерел доводить, що проблема підготовки майбутнього вчителя, у тому числі й вчителя початкової школи, у ВНЗ завжди перебувала в центрі уваги вітчизняних педагогів, психологів, соціологів.

Бондар В. І. [1], як і більшість дослідників, процес професійної підготовки визначає як ступінчастий. Він вважає, що ступінчастість педагогічної освіти обумовлюється його відносно дискретними етапами, які представляють собою послідовність якісних перебудов у професійній свідомості і діяльності, в образі професійного "Я", в рефлексії, функціях та технології їх використання і виділяє три основні ступені безперервної освіти педагога.

Перший шабель – вибір професії, коли відбувається орієнтація людини у світі професій, перевагу педагогічної діяльності у якості професійної (на етапі допрофесійної освіти), засвоєння мотиваційно-психологічних і процесуальних компонентів педагогічної діяльності, ідентифікація соціальної ролі вчителя з певною предметною областю науки, культури (етап початкової професійної підготовки). Підсумком цього ступеню безперервної освіти є осмислення педагогічної діяльності як спрямованої на якісне перетворення дитини, на "становлення людського в людині".

Другий шабель – самовизначення у професії, оволодіння сутнісними механізмами педагогічної діяльності, готовністю до трансформації соціокультурного досвіду, пошук (у процесі студентського дослідження) та затвердження (у післядипломній освіті) свого педагогічного стилю, усвідомлення виховання як перетворюючого сприяння. Підсумок цього ступеню – концептуальна позиція педагога-вихователя, визначення системи принципів своєї професійно-педагогічної діяльності.

Третій шабель – професійний саморозвиток, коли авторська концепція педагога реалізується у системі педагогічної діяльності авторському досвіді, освітніх програмах, проектах, які координують систему педагогічних чинників). Процеси осмислення і усвідомлення професійно-педагогічної діяльності відбуваються одночасно і в "точці їх зустрічі" професійно-особистісна позиція педагога-вихователя як ціннісно-сміслова освіта стає не тільки основою, але й джерелом саморозвитку педагога, затвердження професійної свободи та гідності [1].

Хомич Л.О., у зв'язку з цим, виділяє наступні фактори нових підходів до підготовки вчителя: - соціально-економічні, пов'язані із змінами в суспільній свідомості і появою нових цінностей в освіті, тобто переваги саморозвитку самовиховання, самоосвіти над передачею знань, умінь і навичок; інтереси особистості мають пріоритетне значення порівняно з навчальними планами і програмами; створюються умови для постійного звеличення людини, гармонізації її відносин з природою і суспільством, державою й іншими людьми;

-практичні, що виникли внаслідок соціально-економічних перетворень у нашій країні, появи нових типів навчально-виховних закладів, окрім загальноосвітньої школи; для них потрібний новий учитель з цілісним уявленням про професійну діяльність; майбутній учитель повинен діяти самостійно, оволодіти в процесі психолого-педагогічної підготовки спеціальними вміннями і навичками взаємодії й спілкування; щоб підготовка вчителя відповідала сучасним вимогам, треба активізувати розробку методологічної та теоретичної основи педагогічної освіти;

-теоретичні, зумовлені як соціально-економічними, так і практичними змінами в розвитку народної освіти; педагогічна освіта розвивається по шляху формування в майбутніх педагогів цілісного уявлення про свою професійну діяльність, через те більшість педагогічних закладів України у навчальні плани включає інтегровані курси психолого-педагогічних дисциплін і на цій основі цілеспрямовано організовує формування професійно важливих якостей майбутнього вчителя, його професійної свідомості і поведінки, а також сприяє розвитку індивідуальності [2].

Таким чином, аналіз психолого-педагогічної літератури, здійснений з метою з'ясування стану дослідження проблеми підготовки вчителя до професійної діяльності – це фундаментальна умова, цілісне інтегральне утворення, що синтезує особливу психологічну та предметну підготовку, системність специфічних знань, сформованість особистісних якостей, навички творчо розв'язувати педагогічні завдання, прагнення до самовдосконалення, ознайомлення із сучасними світовими вимогами.

Література

1. Бондар В. І. Дидактика: [підруч. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів] / В. І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Хомич Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів: [моногр.] / Л.О. Хомич. – К.: Магістр S, 1998. – 200 с.

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ В ПСИХОЛОГІЇ РОЗУМІННЯ ПРАВДИ

Котлова Л.О., канд. психол. н., доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

Особливе значення в контексті особистісного розвитку набуває така моральна якість як правдивість. Актуальність його вивчення пов'язана зі значними змінами суспільної свідомості українців в сучасних соціально-економічних умовах.

Існують певні гендерні відмінності в розумінні правди. Результати психологічних досліджень дають можливість стверджувати, що чоловіки під правдою, зазвичай розуміють судження, в яких адекватно, точно відображено факти, події, явища навколишньої дійсності. В свідомості жінок це поняття частіше пов'язується із оцінкою думок і почуттів, які виражає особистість.